

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอตามลำดับดังนี้คือ ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล ประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของผู้หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ

ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 12 ราย เป็นหญิงมุสลิมที่มีประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดกับผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งมีอายุ 15-21 ปี จำนวน 4 ราย อายุ 22-35 ปี จำนวน 4 รายและอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ราย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 (8 ราย) ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา (8 ราย) มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ 3,000 - 4,000 บาท (8 ราย) ส่วนใหญ่รายได้เพียงพอกับรายจ่าย (9 ราย) เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย ทุกรายซื้อยาจากร้านขายยา และเมื่ออาการไม่ดีขึ้นจึงไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน ส่วนใหญ่มีบุตรเพียง 1 คน (6 ราย) ทุกรายฝากครรภ์กับผดุงครรภ์โบราณ และในจำนวนนี้ 9 ราย เคยฝากครรภ์กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยขณะตั้งครรภ์ทุกรายได้รับคำแนะนำจากมารดา ผดุงครรภ์โบราณที่ไปฝากครรภ์ไว้ และเพื่อนบ้านญาติที่ใกล้ชิด รองลงมาได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (8 ราย) ส่วนใหญ่ไม่มีอาการผิดปกติขณะตั้งครรภ์ (11 ราย) มีเพียง 1 รายที่มีอาการแพ้ท้องมาก ทุกรายเคยคลอดที่บ้าน และในจำนวนนี้ 2 รายที่เคยคลอดที่โรงพยาบาล โดยการคลอดทุกรายคลอดปกติ และในจำนวนนี้ 1 รายที่เคยได้รับการผ่าตัดเอาทารกออกทางหน้าท้อง ความรู้สึกต่อการคลอดที่ผ่านมาส่วนใหญ่รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (7 ราย) ดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน
อายุ		บุคคลที่ฝากครรภ์	
15-21 ปี	4	ผดุงครรภ์โบราณ	12
22-35 ปี	4	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	9
35 ปีขึ้นไป	4	แหล่งข้อมูลด้านสุขภาพขณะตั้งครรภ์	
ระดับการศึกษา		ผดุงครรภ์โบราณ	12
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	มารดาและญาติใกล้ชิด	12
ประถมศึกษาปีที่ 6	8	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	8
มัธยมศึกษาปีที่ 6	1	สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ	2
อาชีพ		อาการผิดปกติขณะตั้งครรภ์	
ทำสวนยางพารา	8	ไม่มี	11
ทำนา	1	แพ้ท้องมาก	1
รับจ้าง	3	สถานที่คลอด	
รายได้ของครอบครัว เฉลี่ย/เดือน		บ้านของตนเอง	12
3,000 - 4,000 บาท	8	โรงพยาบาล	2
4,001 - 5,000 บาท	2	ลักษณะการคลอด	
5,001 - 6,000 บาท	1	ปกติ	12
6,001 - 7,000 บาท	1	ผ่าตัดทางหน้าท้อง	1
ความเพียงพอของรายได้		ภาวะแทรกซ้อนขณะคลอด	
เพียงพอ	9	ไม่มี	12
ไม่เพียงพอ	3	ความรู้สึกต่อการคลอด	
ลักษณะบริการที่ใช้เมื่อเจ็บป่วย		ธรรมดา	7
ซื้อยาบ้านขายยา	12	กลัว	4
พบแพทย์เมื่อไม่ดีขึ้น	12	ปวดมาก	1
จำนวนบุตร			
1 คน	6		
2 คน	3		
4 คน	2		
5 คน	1		

ประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์ โบราณ

จากการศึกษาสามารถบรรยายและอธิบายถึงประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของผู้หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณได้ 3 ประเด็นคือ 1. การให้ความหมายการดูแลในระยะคลอดที่หญิงมุสลิมได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ 2. การดูแลในระยะคลอดที่หญิงมุสลิมได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ 3. ความรู้สึกของผู้หญิงมุสลิมต่อการได้รับการดูแลในระยะคลอดจากผดุงครรภ์โบราณ

1. การให้ความหมายการดูแลในระยะคลอดที่หญิงมุสลิมได้รับจากผดุงครรภ์ โบราณ

ผู้ให้ข้อมูลทุกรายให้ความหมายการดูแลในระยะคลอดที่ได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ ประหนึ่งเหมือน แม่ดูแลลูก โดยผดุงครรภ์โบราณจะเอาใจใส่ดูแลด้วยความเต็มใจ ให้ความใกล้ชิดและเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาคลอด คอยให้การช่วยเหลือเมื่อผู้คลอดต้องการแสดงออกถึงความห่วงใยที่มีให้อย่างจริงใจ ให้การดูแลอย่างเต็มกำลังความสามารถ และไม่มีท่าที่รังเกียจผู้คลอดขณะให้การดูแล ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

"เหมือนเขาเป็นแม่เราแหละ เขาช่วยเราทุกอย่าง...เขาทำให้เราได้ทุกสิ่ง เขาเฝ้าที่จะดูแลเรา...เวลาที่เราจะเอาอะไรเขาก็คอยช่วย... ของสกปรกอะไรที่ว่าคุณที่คลอดนั้นนะ ทั้งเลือดอะไรนี้แหละเขาก็จัดการได้ไม่ว่าที่จะรังเกียจอะไรเลย"

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 36 ปี)

"... เขาก็เหมือนกับว่าแม่เรามาดูแลเราเหมือนว่าเราเป็นลูกเขา...พอว่าแกมาแกไม่ไปไหนแล้ว ไม่นอนไม่ทำอะไรแล้วอยู่เฝ้าเราตลอดนั้นแหละ ... บิดเขาทำให้เราทุกอย่าง คอยดูคอยถามเราช่วยเราตลอดเวลา เป็นห่วงเราเหมือนกับเขาเป็นแม่เรานี้แหละ"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 5 อายุ 36 ปี)

2. การดูแลในระยะคลอดที่หญิงมุสลิมได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ

จากการให้ความหมายการดูแลในระยะคลอดที่ได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ ว่าเปรียบเสมือน แม่ดูแลลูกนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผดุงครรภ์โบราณในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้คลอดได้เป็นอย่างดี โดยการดูแลที่หญิงมุสลิมได้รับจะสอดคล้องกับสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณจะได้รับการดูแลในระยะคลอดตามสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1. ระยะที่ผู้คลอดเริ่มมีอาการเจ็บท้องจนกระทั่งรู้สึกอยากเบ่ง โดยเมื่อผู้คลอดเริ่มมีอาการเจ็บท้องจะไปตามผดุงครรภ์โบราณที่ได้ฝากท้องไว้แล้ว เมื่อผดุงครรภ์โบราณเดินทางมาถึงบ้านผู้คลอด ผดุงครรภ์โบราณจะทำการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้แก่ผู้คลอด ด้วยการสำรวจร่างกายผู้คลอด ประเมินความก้าวหน้าของการคลอด โดยการตรวจทางช่องคลอดหรือการดูทางช่องคลอด คลำท้องเพื่อประเมินท่าของทารกในครรภ์ จัดเตรียมท่าในการคลอด ดูแลเรื่องอาหาร การขับถ่าย รวมถึงสร้างกำลังใจให้แก่ผู้คลอด โดยการว่าคาถา ซึ่งเชื่อกันว่าจะช่วยให้ผู้คลอดและเด็กปลอดภัย ทำให้ผู้คลอดลดความกลัวและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดการดูแล ดังนี้

1. สำรวจร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลทุกราย ระบุว่า การดูแลอันดับแรกที่ผดุงครรภ์โบราณกระทำเมื่อเดินทางมาถึงคือ การสำรวจร่างกายของผู้คลอด ด้วยการคลำท้อง ตรวจภายใน และ ดูช่องคลอด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 คลำท้อง หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณทุกราย ได้รับการคลำท้องจากผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งกระทำเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด โดยใช้มือทั้งสองข้าง คลำบริเวณหน้าท้อง ประเมินท่าและการเคลื่อนตัวของทารกในครรภ์ ลักษณะการลดลงของท้องผู้คลอด ดังคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

“พอบิดลมาเขาคลำดูก่อนว่าจะคลอดจริงมัย... เขาก็คลำๆวดๆดู ว่าเด็กอยู่
อย่างไร หัวลง แบบไหน”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 24 ปี)

“พอถึงบ้านเขาเราก็เข้าในท้องคลำๆที่ท้องดูว่าหัวเด็กแบบไหน ลงแล้วมัย ”

(ผดุงครรภ์โบราณ อายุ 84 ปี)

1.2 ตรวจภายใน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 รายระบุว่า การตรวจภายใน เป็นวิธีที่ผดุงครรภ์โบราณใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของการคลอด ซึ่งวิธีการ ขั้นตอนและเทคนิคของผดุงครรภ์โบราณแต่ละคนแตกต่างกันออกไป ตามประสบการณ์ของแต่ละราย โดยส่วนใหญ่ การตรวจภายใน จะใช้นิ้วชี้ซึ่งหล่อลื่นด้วยน้ำมันมะพร้าวที่ผู้คลอดเตรียมไว้ สอดเข้าไปในช่องคลอด เพื่อดูการเปิดของมดลูก และการเคลื่อนตัวของส่วนนำเด็กในท้อง ความถี่และจำนวนครั้งของการตรวจภายในขึ้นอยู่กับอาการเจ็บท้องของผู้คลอด โดยจะกระทำถี่ขึ้นเมื่อผู้คลอดเจ็บท้องมากและมีอาการเบ่งถี่ขึ้น การตรวจภายในแต่ละครั้งผดุงครรภ์โบราณอาจจะใส่หรือไม่ใส่ถุงมือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของอุปกรณ์ และความถนัดของผดุงครรภ์โบราณแต่ละราย ในกรณีไม่ใส่ถุงมือ ผดุงครรภ์โบราณจะล้างมือด้วยน้ำสะอาดและเช็ดด้วยผ้าให้แห้ง และเมื่อตรวจเสร็จสิ้นแล้วจะล้างและเช็ดมืออีกครั้ง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

"... เขาก็เอามือล้วงดูว่ามีเลือดมัย ดูว่ามีเส้นผมมัย...เขาไม่ใส่ถุงมือ เขาล้างมือเช็ดกับผ้าที่สะอาด เขาเอาน้ำมันมะพร้าวใส่ในมือนิดหน่อยให้มันพอสิ้นๆ"

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 2 อายุ 41 ปี)

"เหมาะตรวจที่ช่องคลอดแหละนะ บางทีก็ใส่บางทีไม่ใส่ถุงมือ เวลาทำมาละล้างแล้วเช็ดมือ..."

(ผดุงครรภ์โบราณ อายุ 65 ปี)

1.3 **ดูช่องคลอด** ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 ราย ระบุว่า การดูทางช่องคลอด ของ ผดุงครรภ์โบราณ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ผดุงครรภ์โบราณใช้ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด ซึ่งผดุงครรภ์โบราณที่ใช้วิธีการดังกล่าวจะไม่ใช้การตรวจภายใน โดยจะสังเกตการเคลื่อนตัวของส่วนนำของเด็กในท้องจากบริเวณภายนอกของคลอด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

"...เขาก็เอาเทียนมาจุดดูที่ช่องคลอด แล้วเขาก็ดูจากที่ข้างนอกนั่นแหละ เขาดูทางช่องคลอดว่า เปิดหรือยัง..."

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 2 อายุ 41 ปี)

"เวลาคนคลอดนอนอยู่ เขาก็คอมแล (ก้มดู) ที่ช่องคลอด ว่ามันเปิดไม่เปิด"

(ผดุงครรภ์โบราณ อายุ 84 ปี)

2. **คลายปวด** ในขณะที่การคลอดกำลังดำเนิน อาการเจ็บปวดที่เกิดขึ้น มีความรุนแรงและจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามความก้าวหน้าของการคลอด ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งในการคลอด ผู้ให้ข้อมูลทุกรายระบุว่า ผดุงครรภ์โบราณให้การดูแลที่สามารถบรรเทาอาการปวดและช่วยให้ผู้คลอดสามารถเผชิญภาวะเจ็บปวดได้ดีมากขึ้น ด้วยการ พูดยุติปลอบใจ นวดตัวและลูบท้อง ดังนี้

2.1 **พุดปลอบใจ** ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับคำปลอบใจจากผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งสามารถบรรเทาอาการเจ็บปวด และก่อให้เกิดกำลังใจในการเผชิญกับความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นได้ โดยคำพูดส่วนใหญ่จะเป็นการบอกกล่าวความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับทุกคน ดังคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

"บิดลเขาพุดว่า เวลาที่คนเขาเกิดเขาก็เจ็บแบบเดียวกันนี้ทุกคนเจ็บเหมือนกัน... เขาวว่าผู้หญิงเกิดมาต้องเจ็บทุกคนไม่ใช่แค่เราคนเดียว ..."

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 2 อายุ 21 ปี)

2.2 **นวดตัว ลูบท้อง** การนวดตัว ลูบท้องจากผดุงครรภ์โบราณเมื่อผู้คลอดมีอาการเจ็บท้อง เป็นการดูแลอีกวิธีหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับ และรับรู้ว่าการกระทำดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถทำให้อาการเจ็บท้องหายไป แต่สามารถช่วยบรรเทาอาการเจ็บท้องที่เกิดขึ้นได้ วิธีการนวด ลูบท้อง ของผดุงครรภ์โบราณส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน โดยการใช้ น้ำมันมะพร้าว

ทาบริเวณหน้าท้อง สะเอว หลัง แขน ขา ใช้มือบีบนิ้วดูให้เบาๆ การนวดตัวและลูบท้อง ผดุงครรภ์โบราณจะกระทำให้ตลอดเวลาที่ผู้คลอดมีอาการปวด ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“พอว่าเวลาที่เราเจ็บเขาก็บีบๆ นวดให้ เอาน้ำมันมาทาที่ท้องเรานี้แหละ ที่หลังมั่ง แล้ว ก็ลูบๆ บีบ นวดให้ ...เรารู้สึกว่ามันค่อยๆ ยังชิว ไม่รู้ว่าจะเจ็บแรง...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 39 ปี)

“เขาเอาน้ำมันมะพร้าวมาทาที่ท้องแล้วนวด...เขานวดเบาๆ แบบว่าลูบๆ ให้นั้นนะ ลูบที่ท้องของเรา...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 36 ปี)

3. เตรียมความพร้อม ผู้ให้ข้อมูลทุกรายจะได้รับการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย ก่อนการคลอด เช่น แต่งท้อง ผูกท้องเพื่อให้หัวเด็กตรงกับช่องคลอด จัดท่าคลอดที่เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับการคลอด ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก งดน้ำและอาหาร รวมทั้งดูแลเรื่องการขับถ่าย ซึ่งการดูแลดังกล่าว จะช่วยให้ผู้คลอดมีความพร้อม และสามารถผ่าน ระยะคลอดไปอย่างปลอดภัย รายละเอียดกิจกรรมการดูแลต่างๆ มีดังนี้

3.1 แต่งท้อง การแต่งท้อง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผดุงครรภ์โบราณส่วนใหญ่กระทำ ให้ผู้คลอด โดยการใช้นิ้วมือจับบริเวณหน้าท้องประเมินลักษณะของทารกในครรภ์ หลังจากนั้นจะ ใช้นิ้วมือกดหรือดันทารกในครรภ์เบาๆ เพื่อให้ส่วนนำของทารก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นศีรษะให้อยู่ตรงกับ ช่องคลอด ซึ่งการกระทำดังกล่าวผดุงครรภ์โบราณและผู้ให้ข้อมูลทุกราย รับรู้ตรงกันว่า จะช่วย ให้การคลอดสามารถดำเนินไปได้เร็วขึ้น ดังคำพูดที่ว่า

“เขาเข้ามาดูที่เรา เขาต้อง (จับ) ที่ท้องเรานี้แหละเขาแต่งๆ ดู ... เขาจับแต่งให้แหละ เขา มือนี่แหละจับๆ แต่งให้หัวมันลงมา...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

3.2 ผูกท้อง การใช้นิ้วผูกท้องเป็นวิธีการหนึ่งที่ผดุงครรภ์โบราณทำให้ภายหลังจาก การแต่งท้อง ซึ่งการผูกท้องจะใช้ผ้าเช่นผ้าขาวม้า หรือผ้าบางๆ ที่มีความยาวพอประมาณ ผูก บริเวณด้านบนของท้อง ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 ราย ระบุว่ากรกระทำดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อ ป้องกันการดินเปลี่ยนท่าของเด็กในท้อง จะช่วยให้ศีรษะเด็กอยู่ตรงช่องทางคลอดตลอดเวลา และ เมื่อเข้าสู่ระยะคลอดจะช่วยให้การคลอดผ่านไปอย่างรวดเร็วขึ้น ดังคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

“เขาก็เอาผ้ามาผูกที่ท้องนี้แหละ ที่ยอดอกของเรานี้ ...เด็กก็ไม่เดินไปไหนแล้ว เขา แต่งให้ครั้งเดียวนั้นนะตรงอยู่ตลอด...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

3.3 จัดท่าคลอด ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับการดูแลเกี่ยวกับท่านอนในระยะคลอด โดย ผดุงครรภ์โบราณจะมีการประเมินความก้าวหน้าของการคลอด และจัดท่านอนให้ผู้คลอดแตกต่าง

กันไปในแต่ละระยะ กล่าวคือในระยะที่ผู้คลอดเริ่มเจ็บครรภ์ ผู้คลอดสามารถนอนได้อย่างอิสระ เมื่อผู้คลอดเข้าสู่ระยะเบ่งจนกระทั่งเด็กและรกคลอด ผดุงครรภ์โบราณจะจัดท่านอนในลักษณะการนอนหงายลำตัวตรง เข้าทั้งสองยกชั้นและแยกออกจากกัน ดังคำพูดตอนหนึ่งที่ว่า

"ตอนที่เจ็บใหม่ๆอยู่เขาให้นอนแบบไหนก็ได้ แต่พอว่าหมอเขาว่าใกล้จะคลอดแล้วเขาให้นอนหงายอย่างเดียว ชั้นเข้าชั้น"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 2 อายุ 35 ปี)

3.4 ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก ผู้ให้ข้อมูลเพียง 1 รายรับรู้ว่าเป็นระยะคลอด ผดุงครรภ์โบราณมีการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก เพื่อรักษาความสะอาด โดยใช้น้ำยาที่ได้รับจากสถานพยาบาลเช็ดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก ส่วนผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 ราย ไม่ได้รับการทำความสะอาดของคลอดที่เป็นพิเศษ ส่วนใหญ่จะปล่อยให้ตามธรรมชาติอาจจะมีการใช้ผ้าสะอาดเช็ดบ้าง แต่ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นช่องคลอด ดังคำพูดต่อไปนี้

"... ที่บ้านไม่ได้ทำอะไรเลย... ไม่ได้ล้างไม่ได้ทำอะไรเลย เขาเช็ดบ้างก็ตอนที่ว่ามันมีเลือดออกมามากๆนั้นนะ"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 35 ปี)

"ที่ช่องคลอดนั้นนะ เขาเช็ดทำความสะอาดเหมือนกัน เขาเอาน้ำยาที่ได้จากโรงพยาบาล"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 36 ปี)

3.5 งดน้ำอาหาร ผดุงครรภ์โบราณมีการดูแลเรื่องอาหารของผู้คลอด ซึ่งจะพิจารณาจากการประเมินความก้าวหน้าของการคลอด โดยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 ราย ถูกห้ามไม่ให้รับประทานอาหารและน้ำเมื่ออาการเจ็บท้องมากและถี่ขึ้น และภายหลังจากที่ผดุงครรภ์โบราณประเมินแล้วว่าเข้าสู่ระยะเด็กคลอด ดังคำบอกต่อไปนี้

"ปิดลให้กินได้เวลาที่เรเจ็บไม่มาก เวลาที่เราเจ็บมากๆแล้วเขาไม่ให้กินแล้ว"

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 24 ปี)

3.6 ดูแลการขับถ่าย ในระยะคลอดหญิงมุสลิมทุกรายรับรู้ว่าเป็นไปตามธรรมชาติ ในช่วงที่การคลอดไม่ก้าวหน้ามากนัก แต่เมื่อเข้าสู่ระยะที่ผู้คลอดอยากเบ่งจนกระทั่งเด็กคลอด ผดุงครรภ์โบราณจะไม่ให้ผู้คลอดลุกเดินเพื่อไปขับถ่าย และจะให้ขับถ่ายบริเวณที่คลอดได้เลย ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

"ถ้าเราารู้สึกว่าเจ็บเย็บจะถ้าเดินได้ก็ไปห้องน้ำได้นะ แต่ว่า ถ้าเจ็บแรง ๆ แล้วจะบิดลเข่าว่าแหละนะทำให้ซี่ เย็บตรงนั้นแหละนะเขาจัดการให้เองแหละ"

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 4 อายุ 39 ปี)

4. สร้างกำลังใจ ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่าการดูแลที่ได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ นอกจากช่วยเตรียมความพร้อมในการคลอดแล้ว ยังให้การดูแลด้านจิตใจ โดยสร้างกำลังใจแก่ผู้คลอด ด้วยการว่าคาถา การให้ญาติอยู่ด้วย และการให้กินน้ำมัน

4.1 ว่าคาถา การว่าคาถาของผดุงครรภ์โบราณเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ผดุงครรภ์โบราณกระทำเพื่อให้ผู้คลอดเกิดความสบายใจ คลายความกลัวหรือความเครียดที่เกิดขึ้น ซึ่งหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณทุกรายต่างก็รับรู้ว่าการกระทำดังกล่าวของผดุงครรภ์โบราณช่วยให้ตนเองรู้สึกดีขึ้น ดังคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

"เวลาที่เรเจ็บแบ่งมาก ๆ เขาก็ว่าสวดมนต์เหมือนกันแหละ....เรารู้สึกว่าค่อยเบาใจ สบายใจหน่อย "

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 5 อายุ 36 ปี)

"เราว่าคาถาแล้วเป่าไปที่คนคลอดนั้นแหละ "

(ผดุงครรภ์โบราณ อายุ 65 ปี)

4.2 ให้ญาติอยู่ด้วย การคลอดที่บ้านผดุงครรภ์โบราณจะอนุญาตให้ญาติที่ใกล้ชิด เช่น มารดา พี่ น้องหรือเพื่อนบ้านเข้าไปอยู่ด้วย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่สิ่งดังกล่าวก่อให้เกิดกำลังใจที่ดี ที่ช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจ ดังตัวอย่างคำพูดที่ว่า

"... เรารู้สึกดีที่มีคนเขาอยู่ใกล้ ๆ เรา แล้วเขาอยู่กับเราตลอด ไม่รู้สึกว่าต้องอยู่คนเดียว"

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 2 อายุ 21 ปี)

4.3 กินน้ำมัน ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับการดูแล โดยการให้กินน้ำมัน ซึ่งทำจากน้ำมันมะพร้าวที่ผ่านการสวดมนต์ขอพรจากองค์อัลเลาะห์ ในขณะที่มีอาการเจ็บท้อง ซึ่งเชื่อว่าน้ำมันที่กินจะช่วยให้คลอดได้ง่าย เด็กสามารถสั่นไหล่ออกมาได้เร็ว เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยสร้างกำลังใจที่ดีในการคลอด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

"ถ้าเจ็บมาก ๆ แล้วเขาก็ให้กินน้ำมันชนิดหนึ่ง ... เป็นน้ำมันมะพร้าวที่ว่าเราไปขอมาจากโต๊ะครู ... บิดลเขาก็เอาน้ำมันนั้นให้กิน... เวลาที่เราเจ็บท้องใกล้คลอด กิน 2-3 หยด "

(หญิงหลังคลอดครั้งที่ 4 อายุ 35 ปี)

ระยะที่ 2 ระยะที่ผู้คลอดเริ่มแบ่งจนกระทั่งเด็กคลอด ซึ่งหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณรับรู้ว่า ในระยะที่เด็กคลอด ผดุงครรภ์โบราณมีวิธีการต่างๆที่ช่วยให้ผู้คลอดสามารถคลอดทารกออกมาได้ง่ายและปลอดภัย ด้วยการสอนวิธีเบ่ง ดันท้อง ว่าคาถาและกตผีเย็บ ซึ่งมีรายละเอียดการดูแล ดังนี้

1. สอนวิธีการเบ่ง เมื่อรู้สึกอยากเบ่ง หรือในขณะเบ่ง ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับการสอนวิธีการเบ่งจากผดุงครรภ์โบราณ โดยส่วนใหญ่จะสอนเกี่ยวกับการหายใจขณะเบ่ง ทำในการเบ่งและการกระตุ้นให้ผู้คลอดเบ่ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ทารกคลอดออกมาได้เร็วขึ้น ดัง คำบอกเล่าต่อไปนี้

“... เขาก็สอนให้เราเบ่งให้ดีๆ เขาว่าเวลาที่เบ่งอย่ายกกันให้สูง ให้เบ่งยาวๆ เหมือนว่าเราเบ่งขี้ให้ออก...”

(หญิงหลังครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

2. ดันท้อง ผู้ให้ข้อมูลทุกราย รับรู้ว่าการดันท้อง เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ผดุงครรภ์โบราณกระทำ เพื่อให้เด็กสามารถคลอดออกมาได้ง่ายขึ้น ซึ่งการดันท้องนั้นผดุงครรภ์โบราณหรือผู้ช่วยคลอดของผดุงครรภ์โบราณจะกระทำเมื่อผู้คลอดเบ่ง โดยจะใช้มือทั้งสองข้างวางด้านบนของท้องและออกแรงดันลงไป จะหยุดเมื่อผู้คลอดหยุดเบ่งและจะทำแบบเดียวกันนี้จนกระทั่งเด็กคลอด หรือในกรณีที่ได้รับการดูแล โดยการผูกท้องจะมีการเคลื่อนผ้าที่ผูกลงมาเรื่อยๆ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“เวลาที่ว่าเราเบ่งเขาใช้มือนี้นะรูน(ต้น)ที่ท้องเราเบาๆ เขาก็ช่วยรูน(ต้น)เบาๆแต่ไม่ใช่ว่าจะขมแรงๆนะ เขาทำเบาๆ...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 35 ปี)

3. ว่าคาถา ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 ราย รับรู้ว่ในขณะที่ผู้คลอดเบ่งผดุงครรภ์โบราณจะมีการว่าคาถา สวดมนต์ ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้คลอดสามารถคลอดได้ง่ายขึ้น ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“เวลาที่เราเจ็บเบ่งมากๆ เขาก็ว่าสวดมนต์เหมือนกันแหละ บิดัลแกสวดมนต์ขอพรจากพระเจ้าให้เราเกิดง่ายๆ เกิดเร็วๆ...”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 5 อายุ 36 ปี)

4. กตผีเย็บ ในขณะที่เด็กคลอด หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณจำนวน 8 รายรับรู้ว่าผดุงครรภ์โบราณมีการช่วยเหลือและป้องกันการฉีกขาดของช่องทางคลอด ซึ่งวิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้มือหรือผ้าประคองที่ปากช่องคลอดในขณะที่หัวเด็กคลอด เพื่อให้หัวเด็กคลอดช้าลง การให้การดูแลดังกล่าว ผดุงครรภ์โบราณจะให้ความสำคัญกับผู้คลอดท้องแรก เนื่องจาก

รับรู้ว่าห้องแรกช่องคลอดยืดขยายได้ไม่ดี ในห้องหลังส่วนใหญ่จะปล่อยไปตามธรรมชาติ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ตอนที่ว่าห้องแรกบิดลเขาเอามืออยู่ช่วยที่ช่องคลอด ...เขาเอามือนี้นะกดเอาไว้ที่ช่องคลอด บิดลเขว่ากลัวว่ามันจะฉีก แต่พอว่าห้องหลังนี่ก็ไม่ต้องช่วยมากแล้วเด็กออกมาได้เอง”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 35 ปี)

“เหมาะทำแบบนี้แหละช่วยตรงนี้แหละเวลาเด็กออก เอามือมา เอามือนี้นะกดไว้ที่รอบๆนั้นแหละ รับรองไม่มีเสียแหละ “

(ผดุงครรภ์โบราณ อายุ 84 ปี)

ระยะที่ 3 ระยะหลังจากเด็กคลอดจนกระทั่งรกคลอด จากประสบการณ์การทำคลอด ผดุงครรภ์โบราณจะรับรู้ว่า การที่รกติดอาจทำให้ผู้คลอดเป็นอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้ ดังนั้น ผดุงครรภ์โบราณจะให้ความสำคัญและระมัดระวังในการให้การดูแลในระยะนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่ผดุงครรภ์โบราณนำมาใช้เพื่อช่วยให้รกไม่ติด มีดังนี้

1. คลึงมดลูก กดท้องน้อย หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณทุกรายรับรู้ว่า การคลึงมดลูกและการกดท้องน้อยของผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งใช้มือคลึงที่มดลูกเบาๆภายหลังทารกคลอด และใช้มือกดบีบบริเวณท้องน้อยนั้นจะช่วยให้รกออกมาได้ ดังบอกเล่าที่ว่า

“เขาทำกับมือนั้นแหละ เอามือ มาคลึงที่ พุง เบาๆ นั้นแหละ... เขาเอามือนี้นวดๆ ที่ท้อง กดที่ท้องน้อยนี่แหละ”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 24 ปี)

2. ว่าคาถา กินน้ำมันต์ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1 รายที่เกิดปัญหารกคลอดช้า รับรู้ว่า ภายหลังจากที่ผดุงครรภ์โบราณทำคลอดรก โดยวิธีการต่างๆแล้ว เมื่อเกิดปัญหาผดุงครรภ์โบราณจะมีการว่าคาถา หรือให้กินน้ำมันต์ที่ผ่านการว่าคาถาไว้แล้ว โดยเชื่อว่าจะช่วยให้รกออกมาได้ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“ตอนที่เขาทำให้รกออกมา ของกะหีนี้นะออกมาช้า บิดลเขาทำให้ทุกอย่างแล้ว เขานวดที่ท้องนี้ให้ ก็ไม่ออก เขาเอาน้ำที่ขอพรแล้วมาให้กินนิดหนึ่ง พอสักพักบิดลเขาทำคลอดรกให้อีกก็ออก”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22ปี)

ระยะที่ 4 ระยะหลังจากรกคลอดจนกระทั่งผู้คลอดอยู่ไฟ ระยะนี้ผดุงครรภ์โบราณ จะให้การดูแลทั้งแม่และลูก โดยผดุงครรภ์โบราณจะให้การดูแลลูกด้วย การกระตุ้นให้เด็กร้อง ตัดสายสะดือเด็ก อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย และให้เด็กได้ทำพิธีอาขานและอีกกอมัด ซึ่งเป็นพิธีทางศาสนาอิสลาม และให้การดูแลแม่ ด้วยการนวดร่างกาย และอาบน้ำสมุนไพร ซึ่งรายละเอียดการดูแล มีดังนี้

1. กระตุ้นลูกร้อง การกระตุ้นให้ลูกร้อง เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งให้ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่า ผดุงครรภ์โบราณกระทำให้ทันทีที่เด็กคลอด โดยผดุงครรภ์โบราณที่ไม่ผ่านการเข้าอบรมของ กระทรวงสาธารณสุข จะใช้มือล้วงเมือกออกจากปากเด็ก ส่วนผดุงครรภ์โบราณที่ผ่านการอบรม จะใช้ลูกสูบยางแดงดูดเมือกและเสมหะออกมา ดังคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

"พอว่าคลอดเด็กออกมาแล้ว เขาก็ดูว่าเด็กร้องมั๊ย ถ้าว่าร้องดีเขาวางเอาไว้ ถ้าไม่ร้อง เขาช่วยให้ร้องเขามือล้วงในปากเอาที่มันเป็นเมือกๆ ออกมา"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 2 อายุ 21 ปี)

"พอเวลาที่เด็กออกมา เขาก็เอาที่ดูดเสมหะสีแดงๆนั้นนะมาดูดที่ในจมุกในปาก "

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 23 ปี)

2. ตัดสายสะดือ ภายหลังจากรกคลอดแล้ว ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่า ผดุงครรภ์โบราณ จะทำการผูกและตัดสายสะดือ เพื่อแยกทารกออกจากแม่ การผูกและตัดสายสะดือจะมีความคล้ายคลึงกัน การตัดและผูกสายสะดือจะกระทำภายหลังจากรกคลอด โดยผดุงครรภ์โบราณจะใช้ด้ายสีขาวมาผูกบนสายสะดือจำนวนสามจุด ซึ่งจุดแรกห่างจากเด็กประมาณหนึ่งนิ้ว จุดที่สอง สาม ห่างจากจุดแรกเล็กน้อย หลังจากนั้นจะทำการตัดสายสะดือระหว่างเส้นด้ายที่สองและสาม ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้จะแตกต่างกัน ผดุงครรภ์โบราณที่ผ่านการอบรมจะใช้กรรไกรตัด ส่วนผดุงครรภ์โบราณที่ไม่ผ่านการอบรมจะใช้มีดเล่มใหม่ๆ ตัด ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

"พอว่าเราเกิดแล้ว ออกมาหมดแล้วทั้งรกอะไรนั่นแล้ว บิดเขาตัดให้ เขาตัดกับใบมีด เล็กๆแบบว่าต้องเอาที่เล่มใหม่ๆจะได้ไม่สกปรก.."

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 21 ปี)

3. อาบน้ำให้ลูก ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่า ภายหลังจากตัดสายสะดือเด็กแล้ว ผดุงครรภ์โบราณจะทำความสะอาดร่างกายเด็ก โดยการอาบน้ำให้ หลังจากอาบน้ำจะห่อผ้าที่เตรียมไว้ ดังคำบอกเล่า ต่อไปนี้

"พอว่าไอนั้น (รก) ออกมาหมดเรียบร้อยแล้ว เขาตัดสายสะดือเด็ก อาบน้ำทำความสะอาดให้เด็กเรียบร้อย..."

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 35 ปี)

4. ขอพรพระเจ้าให้ลูก ภายหลังจากทารกได้รับการทำความสะอาดร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ว่าจะ ผดุงครรภ์โบราณจะให้เด็กได้รับสิ่งที่ดี ๆ เพื่อเป็นสิริมงคลในชีวิต ซึ่งกระทำตามความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลาม โดยกำหนดให้ทำอาซานหรือ แบ ที่หูขวา อิกกอมัตที่หูซ้ายของทารกเพศชาย และอิกกอมัตที่หูซ้ายของทารกเพศหญิงที่เกิดใหม่ทันที ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ทำพิธีดังกล่าวจะเป็นบิดา หรือผู้ที่มีความรู้ทางศาสนา ซึ่งการกล่าวจะเป็นภาษาอาหรับมีความว่า

- 1) องค์อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่ องค์อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่
- 2) ข้าขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากองค์พระอัลเลาะห์
- 3) ข้าขอปฏิญาณว่า นบีมุฮัมมัดเป็นทูตของพระองค์
- 4) จงละหมาดเถิด
- 5) ไม่มีอำนาจและพลังใดๆ นอกจากองค์อัลเลาะห์เท่านั้น
- 6) ท่านทั้งหลายจงสู้ชัยชนะกันเถิด (การไม่ทำความผิด)
- 7) อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่ อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่
- 8) ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากองค์อัลเลาะห์

ซึ่งการกล่าวอาซานหมายถึงการป่าวประกาศให้รู้หรือให้ทราบถึงเวลาละหมาดแล้ว นอกจากนั้นยังเป็นการเชิญชวนให้ละหมาด ส่วน อิกกอมัต เป็นการกล่าวให้ทราบว่าการละหมาดกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว โดยมีความเชื่อที่ว่าเพื่อให้เด็กได้ยินและได้รู้จักพระเจ้าเป็นสิ่งแรก อันจะส่งผลให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตเด็ก ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

"ผู้ชาย เขา แบ กล่าวขอพรจากพระเจ้า เขาว่าแบบเขาละหมาด ขออัลเลาะห์ ให้เด็กไซคดี อย่าได้เจ็บ อย่าร้องไห้อะไร ... ให้ได้ยินสิ่งที่ดี ๆ ได้ยินเสียง ได้รู้จักพระเจ้า องค์อัลเลาะห์เสียก่อน..."

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 5 อายุ 36 ปี)

"เขายืนหันหน้าไปทิศตะวันตก ยกเด็กขึ้นมาที่หูกระซิบเป็นภาษาอาหรับ... เป็นการขอพรให้เด็กไซคดี ไม่เจ็บไม่ไข้ ของน้องลูกสาวเขากอมัตอย่างเดียว..."

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

5. นวดกาย เนื่องจากผดุงครรภ์โบราณและผู้ให้ข้อมูลทุกรายรับรู้ตรงกันว่า ในระยะคลอดระบบการทำงานของร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหดเกร็งตัวของกล้ามเนื้อที่เกิดขึ้นมาก ก่อให้เกิดการปวดเมื่อยและเกร็ง ภายหลังจากคลอดผดุงครรภ์โบราณมีวิธีดูแลที่ให้ร่างกายเกิดการผ่อนคลาย โดยการนวดเหยียบให้ซึ่งมีวิธีการและรูปแบบที่เฉพาะ โดยใช้น้ำมันมะพร้าวทาบริเวณผิวหนังทั่วตัว และใช้เท้าหรือมือกดน้ำหนักลงบนส่วนต่างๆ ทั่วร่างกาย การนวดส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสมของร่างกาย ผู้คลอดแต่ละราย ซึ่งการให้การดูแลดังกล่าว ก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายแก่ผู้คลอดได้มาก ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

"เขาบีบนวดให้ที่ท้อง... แล้วก็บีบที่หัวที่คอ ที่แขน ขา ตามตัว เขาบีบให้หมดเลย..."

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

“เขานวดหัวตัวเราที่แหละ เขานำน้ำมันมาทาให้ลิ้นๆ นวดที่พุงก่อน ...แล้วที่หัว หน้าผาก คิ้ว แขน ขา ตามตัว ที่บ่อน้ำมันเขาก็นวดให้....”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 5 อายุ 36 ปี)

6. **อาบน้ำสมุนไพร** ภายหลังจากนวดร่างกายเสร็จ ผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับการดูแลโดยการอาบน้ำสมุนไพร ซึ่งมีการใส่สมุนไพรชนิดต่างๆที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ใบขมิ้น ใบชา ชิง ตะไคร้ หัวไพล ใบย่านาง ใบหนาด ต้มน้ำให้อุ่นและนำมาผสมในน้ำที่ใช้อาบ โดยมีความเชื่อว่าจะช่วยลดกลิ่นคาวเลือดและช่วยให้ผู้คลอดรู้สึกดีขึ้น ไม่เกิดอาการวิงเวียนศีรษะ ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“เขาเอาน้ำ เขาอาบน้ำร้อน นี้ก็มีอะไรละ ต้นขมิ้น ใบย่านาง ใส่ลงไป ในน้ำร้อน แล้วเอามาอาบ ... เขาว่าให้หายคาว ”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 2 อายุ 35 ปี)

3. ความรู้สึกของหญิงมุสลิมต่อการได้รับการดูแลในระยะคลอดจากผดุงครรภ์โบราณ

จากการที่หญิงมุสลิมได้รับการดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจจากผดุงครรภ์โบราณ จึงทำให้หญิงมุสลิมเกิดความรู้สึกเชิงบวกต่อการดูแล โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นเป็นไปใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 **อบอุ่นใจ** เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลทุกราย ที่มีความรู้สึกตรงกัน ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ได้รับการดูแลในระยะคลอดอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา และให้การดูแลต่างๆซึ่งช่วยลดความกลัว และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ดังคำพูดที่ว่า

“... พอว่าเขาเฝ้าเรารู้สึกว่าอบอุ่นใจนั้นนะ เวลาที่เขาอยู่ตลอดก็ไม่ต้องกังวลอะไร แล้วบิดลอยู่ช่วยทุกอย่างอยู่แล้ว”

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

“บิดลเขามาทำให้ เรารู้สึกว่าไม่กลัว อบอุ่นใจที่เขามาช่วย เขาช่วยให้เราคลอดปลอดภัย”

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 4 อายุ 35 ปี)

3.2 **ดีใจ ภูมิใจ** เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการได้รับการดูแลจากผดุงครรภ์โบราณที่ให้การดูแลอย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถ โดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยที่เกิดขึ้น รวมถึงการให้การดูแลอย่างเต็มที่ ไม่แสดงท่าที่รังเกียจ ซึ่งจากการให้การดูแลดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 ราย รู้สึก ดีใจและภูมิใจ ที่ตนเองและลูกปลอดภัย ดังคำบอกเล่าที่ว่า

"เรารู้สึกว่าเราดีใจ ที่ว่าสิ่งที่เขาทำให้เราได้ปลอดภัย เขาทำให้เราทุกอย่าง..."

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

"...เรารู้สึกว่าเขาทำให้แบบนี้ ให้ลูกเรากับเราได้ปลอดภัยเรารู้สึกว่าเขาปลอดภัยให้เรานะ ... เรารู้สึกว่ามันแหละนะที่เขาไม่รังเกียจอะไรเลยเขาเต็มใจที่จะมาช่วยเรา"

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 22 ปี)

3.3 พอใจ ประทับใจ การให้การดูแลของผดุงครรภ์โบราณที่ให้การดูแลอย่าง

ใกล้ชิด เอาใจใส่ ให้ความห่วงใย ดูแลช่วยเหลือตลอดระยะเวลาคลอดส่งผลให้ ผู้ให้ข้อมูลทุกรายเกิดความรู้สึก พอใจและประทับใจ ต่อการดูแลที่ได้รับ จากการบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลที่ถือว่า

"... เราพอใจกับสิ่งที่เขาทำให้ทั้งหมดไม่มีอะไรเลยที่ไม่ชอบ"

(หญิงหลังคลอดครรภ์แรก อายุ 21 ปี)

"เรารู้สึกว่าเราประทับใจกับทุกสิ่งทุกอย่างที่บิดลเขาทำให้ ไม่ว่าจะคลอดกี่ครั้งเขาก็ดูแลให้ดีทุกครั้งเรารู้สึกกับเขาแบบนี้"

(หญิงหลังคลอดครรภ์ที่ 5 อายุ 36 ปี)

การอภิปรายผล

ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ มีอายุตั้งแต่ 15 ปี - 36 ปี โดย 4 รายอายุ 15 - 21 ปี ถือได้ว่าเป็นมารดาตั้งครรภ์วัยรุ่น และมีอีก 4 รายที่มีอายุมากกว่า 35 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมของมุสลิมที่ ส่วนใหญ่นิยมให้ผู้หญิงแต่งงานมีครอบครัวภายหลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษา และเมื่อแต่งงานจะไม่คุมกำเนิด เนื่องจากเชื่อว่ามีผลดีต่อสุขภาพทางศาสนา ทำให้มีบุตรคนแรกเมื่ออายุยังน้อย และมีต่อไปเรื่อยๆจนกว่าจะหมดภาวะเจริญพันธุ์ และจากคำบอกเล่าของผดุงครรภ์โบราณในหมู่บ้านพบว่า เมื่อแต่งงานหญิงมุสลิมส่วนใหญ่มักจะตั้งถิ่นฐานใกล้ครอบครัวเดิมและประกอบอาชีพสืบทอดจากบิดามารดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ซึ่งมีเนื้อที่สวน โดยเฉลี่ยประมาณ 3 - 5 ไร่ และส่วนหนึ่งรับจ้างกรีดยาง รายได้วันละประมาณ 200 - 300 บาท และต้องแบ่งให้เจ้าของสวนในสัดส่วน 60 : 40 จึงทำให้ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนค่อนข้างน้อย (3,000 - 4,000 บาท) ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของลีนา (2539), พวงทองและคณะ (2536), และอารีรัตน์ (2538) ที่พบว่าหญิงมุสลิมนิยมคลอดกับผดุงครรภ์โบราณส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา รายได้ค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับการศึกษาของวันเต็ม (2544) ที่พบว่าหญิงมุสลิมแต่งงานและ

มีบุตรคนแรกเมื่ออายุน้อย โดยพบว่าอายุที่น้อยที่สุดขณะแต่งงานคือ 14 ปีและมีบุตรคนแรกเมื่ออายุ 15 ปี

เมื่อเจ็บป่วยทุกรายจะซื้อยาจากร้านขายยามารับประทานเอง และเมื่ออาการไม่ดีขึ้นจึงไปพบแพทย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมรายได้ค่อนข้างต่ำจึงเลือกใช้บริการด้วยการซื้อยา ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเดินทางไปพบแพทย์ที่สถานพยาบาล ถึงแม้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดให้มีสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติการเดินทางมาพบแพทย์ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นค่ายานพาหนะ และเสียเวลามากกว่าการเลือกซื้อยามารับประทานเอง (ลีนา, 2539; วัชรินทร์, 2521) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพวงทองและคณะ (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมด้านสุขภาพเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ของประชาชนรอบอ่าวปัตตานี พบว่าเมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยจะนิยมซื้อยามารับประทานเอง โดยรับคำแนะนำจากเพื่อนบ้านและร้านขายยา

ขณะตั้งครรภ์ทุกรายจะฝากท้องกับผดุงครรภ์โบราณ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเชื่อที่เกี่ยวกับการประกอบพิธีที่ช่วยทำลายอาถรรพ์และปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายหรืออุปสรรคต่างๆที่ทำให้คลอดยาก โดยการทำพิธีลูบไล่ครรภ์ (แลง) และจะได้รับการแต่งท้องให้คลอดง่าย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของบุญแสง (2545) ที่ศึกษาพฤติกรรมอนามัยแม่และเด็กของมารดาไทยมุสลิม พบว่าในระยะตั้งครรภ์มารดามุสลิมส่วนใหญ่ยังคงนิยมฝากครรภ์กับผดุงครรภ์โบราณ เพื่อทำพิธีต่างๆตามความเชื่อ สำหรับแหล่งข้อมูลด้านสุขภาพขณะตั้งครรภ์พบว่า ทุกรายได้รับคำแนะนำจากมารดา ผดุงครรภ์โบราณที่ไปฝากครรภ์ไว้ และจากเพื่อนบ้านหรือญาติที่ใกล้ชิด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหญิงมุสลิมส่วนใหญ่เมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้ว นิยมตั้งครอบครัวใกล้บ้านมารดา จึงทำให้เกิดความใกล้ชิดมารดาและญาติพี่น้อง และผดุงครรภ์โบราณที่หญิงมุสลิมฝากท้องส่วนใหญ่อาศัยในหมู่บ้านเดียวกัน จึงทำให้หญิงมุสลิมสามารถขอคำแนะนำจากบุคคลดังกล่าวได้ง่าย นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูล 9 ราย ได้ฝากครรภ์กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคำบอกเล่าผู้ให้ข้อมูลว่าต้องการได้รับการตรวจหาความผิดปกติและต้องการได้รับวัคซีน

ประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ

จากการศึกษาสามารถบรรยายและอธิบายถึงประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณได้ 2 ประเด็น คือ

1. การให้ความหมายการดูแลในระยะคลอดที่ได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ

ผู้ให้ข้อมูล ให้ความหมาย ของการดูแลที่ได้รับจากผดุงครรภ์โบราณ ในลักษณะของแม่ดูแลลูก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในระยะคลอดซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤติที่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ที่ส่งผลให้ผู้คลอดเกิดความกลัว วิตกกังวลกับสิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งสำคัญคืออาการปวดที่มีความรุนแรง (ฐิติพร, 2540; พิริยา, 2540) การให้การดูแลของผดุงครรภ์โบราณ ที่ดูแลอย่างใกล้ชิด แสดงออกถึงความห่วงใย ให้ความเอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้คลอด รวมถึงการให้การดูแลอย่างเต็มความสามารถ คำนี้ถึงความปลอดภัยของผู้คลอด และดูแลจัดการให้ผู้คลอดได้รับความสุขสบายมากที่สุดโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆนั้น ลักษณะการดูแลดังกล่าวคล้ายคลึงกับลักษณะของการดูแลลูกของแม่ ซึ่งโดยปกติบทบาทของแม่ในการเลี้ยงดูลูกมักจะถูกกำหนดจากสังคม และสัญลักษณ์ของการเป็นแม่ที่ดีคือ การดูแลบุตร (กำจร, 2544) โดยเฉพาะในสังคมมุสลิมซึ่งเชื่อว่า ลูกเป็นเสมือนสิ่งทดลองจากองค์อัลเลาะห์ การให้การดูแลลูกที่ดีที่สุดจึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ โดยเด็กทุกคนควรจะได้รับ การดูแลเอาใจใส่ให้ความรัก ความใกล้ชิดอย่างเหมาะสม มารดามุสลิมควรปฏิบัติต่อลูกด้วยความเมตตา และคำนึงถึงความรู้สึกของลูก ยอมรับและเคารพในความแตกต่างของแต่ละบุคคล ให้คำปรึกษาที่จริงใจและให้การช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถ (อะอะซิม, 2541) ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอุไรวรรณ, กุศล และศิรินันท์ (2540) ที่ศึกษาแบบแผนการเลี้ยงดูลูกของพ่อที่เป็นคนงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า มารดาส่วนใหญ่ให้ความหมายการเลี้ยงดูลูกว่า เป็นการให้สิ่งดีๆ การให้ทุกสิ่งทุกอย่าง การให้ความรัก ใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่ ให้การศึกษา การดูแลทางร่างกายให้เกิดความสุขสบาย

2. ประสบการณ์การได้รับการดูแลในระยะคลอดของหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ

ผลการศึกษาพบว่าหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ ได้รับการดูแลในระยะคลอดซึ่งแบ่งเป็น 4 ระยะโดยนับเริ่มตั้งแต่รู้สึกเจ็บท้องจนกระทั่งรกคลอดและแม่อยู่ไฟ ในแต่ละระยะมีวิธีการดูแล ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 เป็นการดูแลในระยะแรกของการคลอด เริ่มตั้งแต่ผู้คลอดเริ่มเจ็บท้องจนกระทั่งรู้สึกอยากเบ่ง จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า หญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณ ได้รับการดูแลในระยะแรกของการคลอดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยการ 1) สัมผัสร่างกายผู้คลอดด้วยการคลำท้อง ตรวจภายในและ ดูช่องคลอด เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด 2) การคลายปวดให้ผู้คลอด ด้วยการ พุดปลอบใจ นวดตัว ลูบท้อง 3) การเตรียมความพร้อม

ด้านร่างกาย ด้วยการแต่งห้อง ผูกห้อง เพื่อให้ส่วนนำของเด็กในห้องอยู่ตรงช่องทางตลอด จัดท่าคลอด ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก งดน้ำและอาหาร เพื่อป้องกันการล้ม 4) สร้างกำลังใจให้ผู้คลอดโดยการว่าคาถาและให้ญาติอยู่ด้วย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า

การสำรวจร่างกายผู้คลอดด้วยการคล้ำห้อง การตรวจภายใน และการดูช่องคลอด เป็นวิธีการที่ผดุงครรภ์โบราณกระทำ เพื่อประเมินลักษณะและส่วนนำของทารกในครรภ์ รวมถึงการประเมินความก้าวหน้าของการคลอด ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยประสบการณ์การทำคลอดที่ผ่านมา และบางรายอาจจะได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรมการทำคลอด ที่จัดโดยเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับการดูแลในระยะคลอดทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบันที่กล่าวว่า การดูแลในระยะแรกของการคลอดที่ผู้คลอดควรได้รับภายหลังจากการรับไว้ในห้องคลอดคือ การประเมินร่างกายผู้คลอด ซึ่งสามารถกระทำโดยการตรวจร่างกายทั่วไปและการตรวจร่างกายเฉพาะที่ ประกอบด้วย การตรวจทางหน้าท้อง เพื่อประเมินสภาพทารกในครรภ์และการตรวจทางช่องคลอด เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด (กัญจณี, 2542; สฐิติพร, 2540) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า วิธีการปฏิบัติบางประการยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบัน เช่น การตรวจทางช่องคลอดของผดุงครรภ์โบราณมักจะไม่สวมถุงมือ และใช้น้ำมันมะพร้าวเป็นตัวหล่อลื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดการติดเชื้อเข้าสู่ช่องคลอดได้ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของไชยหงษ์ (2538) และยงยุทธ (2534) ที่พบว่าในการทำคลอดของผดุงครรภ์โบราณจะมีการคล้ำห้อง ตรวจภายใน ด้วยการใช้น้ำขี้และนัวกลาง เพื่อสำรวจหาส่วนนำเด็ก และใช้น้ำมันมะพร้าวที่เตรียมไว้เป็นตัวช่วยหล่อลื่น

การคลายปวดด้วยการพูดปลอบใจ ทั้งนี้เนื่องจากในระยะนี้ผู้คลอดจะมีอาการปวดเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความเจ็บปวดที่มีความรุนแรง มีสาเหตุจากการหดรัดตัวของมดลูกที่ทำให้เนื้อเยื่อบริเวณปากมดลูกเกิดการบางและขยายตัว และเกิดจากการกดดันของส่วนนำของทารกในครรภ์ที่กดลงบนช่องคลอด ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นที่ประสาทรับความรู้สึกเจ็บปวด และส่งสัญญาณต่อไปยังสมอง เกิดการแปลความรู้สึกให้แสดงออกมาทางพฤติกรรม ผู้คลอดจึงมักแสดงออกถึงความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น เกิดความเครียด วิตกกังวล และกลัวต่ออาการเจ็บปวด (สังวาลย์, 2539) ซึ่งการเตรียมตัวผู้คลอดเพื่อให้เกิดความพร้อมด้านจิตใจ โดยการให้สุศึกษาเกี่ยวกับกลไกการคลอด อาการเจ็บปวดในระยะคลอด และวิธีการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในห้องคลอด จะช่วยให้ผู้คลอดเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคลอด ซึ่งจะช่วยให้มีความมั่นใจ ลดความวิตกกังวล ความกลัวและความเครียดต่างๆลงได้ ส่งผลให้เกิดความผ่อนคลายอารมณ์และจิตใจ สามารถเผชิญกับความเจ็บปวดที่เกิดได้ดีขึ้น (เจียรนัย, 2544; พิริยา, 2540; สังวาลย์, 2539) ดังนั้นการพูดปลอบใจของผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น ความรุนแรงและระยะเวลาปวด รวมถึงการพูดปลอบโยน

ขณะเจ็บปวด จึงส่งผลให้ผู้คลอดลดความกลัว ความกังวลที่เกิดจากอาการปวด เป็นเหมือน การตัดวงจรความกลัว - ความตื่นเครียด - ความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น สามารถทำให้ผู้คลอดรับรู้ ต่ออาการปวดลดลงได้

ส่วนการคลายปวดด้วยการนวดตัว รูบท้อง สามารถอธิบายได้ตามหลักการพื้นฐาน ของทฤษฎีควบคุมประตู (Gate control theory) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การกระตุ้นผ่านผิวหนังโดยการ รูบ นวด หรืออุทที่ใช้แรงพอสมควร จะส่งผลกระตุ้นใยประสาทใต้ผิวหนังขนาดใหญ่ ผ่าน สับสแตนเทีย จีลาโนซา (substantia gelatinosa : SG cell) ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมหรือยับยั้งการ ส่งกระแสประสาทไปยัง ที - เซลล์ (transmission cell : T - cell) จะกระตุ้นการทำงานของ สับสแตนเทีย จีลาโนซา เซลล์ ทำให้เกิดการปิดของประตู การส่งผ่านกระแสประสาทไปสู่ ที - เซลล์ จะลดน้อยลง เกิดการยับยั้งไม่ให้เกิดการรับรู้ความเจ็บปวด ผู้คลอดจึงไม่เกิดการรับรู้ ต่ออาการเจ็บครรภ์ (ตุษฎีวรรณ, 2540; พิริยา, 2540) ดังนั้นการรูบท้องของผดุงครรภ์โบราณ จึงเป็นการกระตุ้นเส้นใยประสาทขนาดใหญ่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากใต้ผิวหนัง ให้เกิดการ ทำงาน ส่งผลให้เกิดการยับยั้งการรับรู้ความเจ็บปวด และสามารถช่วยลดอาการปวดที่เกิดกับผู้คลอดได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจากรวรรณ (2540) ที่ศึกษาผลของการเตรียมหญิงครรภ์แรกเพื่อการ คลอดต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการคาดหวังผลลัพธ์ในการเผชิญกับภาวะเจ็บ ครรภ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกทักษะการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ด้วยการรูบหน้าท้อง สามารถบรรเทาอาการปวดได้ และความต้องการยาลดปวดน้อยลง และสอดคล้องกับการ ศึกษาของฉวี (2537) ที่ศึกษาผลของการสัมผัสต่อการเผชิญความเจ็บปวดในระยะคลอด และการ รับรู้ประสบการณ์คลอด พบว่าการสัมผัสโดยพยาบาลไม่ว่าจะเป็นการสัมผัสเพื่อการผ่อนคลาย หรือการสัมผัสเพื่อการดูแล จะช่วยส่งเสริมให้ผู้คลอดสามารถเผชิญต่อภาวะเจ็บปวดในระยะ คลอดได้ดีขึ้น

การเตรียมความพร้อมโดยการแต่งท้อง ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อประเมินท่าของเด็กในท้อง และจัดท่าของเด็กในท้องให้ศีรษะอยู่ตรงช่องทางคลอด โดยผดุงครรภ์โบราณจะใช้มือทั้งสองข้าง คลำท่าของเด็กในท้อง และเมื่อพบว่าศีรษะของเด็กอยู่ไม่ตรงช่องทางคลอด จะใช้มือยกและดัน เบาๆให้อยู่ตรง ทั้งนี้การกระทำดังกล่าว อาจเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำคลอด ของผดุงครรภ์โบราณที่ผ่านมา ที่พบว่าถ้าศีรษะของเด็กอยู่ตรงช่องทางคลอดจะช่วยให้การคลอด สามารถดำเนินได้เร็วขึ้น การกระทำดังกล่าวของผดุงครรภ์โบราณคล้ายคลึงกับการปฏิบัติทาง การแพทย์เกี่ยวกับการหมุนเปลี่ยนท่าทารกหน้าท้อง (external cephalic version : ECV) ซึ่ง กระทำเมื่อผู้คลอดมีอายุครรภ์ 36 สัปดาห์ขึ้นไป เพื่อเปลี่ยนท่าทารกให้ส่วนหน้าเป็นศีรษะ (บุญศรี , 2544) ดังนั้นการแต่งท้องของผดุงครรภ์โบราณซึ่งทำตามประสบการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในเชิงทฤษฎี ขาดการประเมินสภาพทารกในครรภ์ อาจส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้คลอดหรือทารก

ในครรภ์ได้ ส่วนการผูกท้อง เป็นการดูแลที่ต่อเนื่องจากการแต่งท้อง ซึ่งผดุงครรภ์โบราณมีความเชื่อกันว่า จะช่วยให้เด็กไม่ดิ้นและอยู่ตรงช่องคลอดตลอดเวลา ทั้งนี้อาจเนื่องจากเมื่อใช้ผ้าผูกบริเวณด้านบนของท้อง มีผลทำให้พื้นที่ช่องว่างในท้องลดลง ส่งผลให้เด็กดิ้นน้อยลง นอกจากนี้ผดุงครรภ์โบราณยังให้การดูแลเรื่องการจัดการในการคลอด โดยจะจัดทำให้ผู้คลอดแตกต่างกันตามความก้าวหน้าของการคลอด กล่าวคือ ในระยะที่ผู้คลอดเริ่มเจ็บครรภ์ ผู้คลอดสามารถนอนได้อย่างอิสระในท่าที่สบายที่สุด เมื่อเข้าสู่ระยะเบ่งจนกระทั่งเด็กและรกคลอด ผดุงครรภ์โบราณจะจัดให้นอนในลักษณะการนอนหงาย ศีรษะสูง ลักษณะกึ่งนั่งกึ่งนอน มีผู้พุงด้านหลัง เข่าทั้งสองข้างชันแยกออกจากกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระยะที่เริ่มเจ็บท้องผดุงครรภ์โบราณต้องการให้ผู้คลอดเกิดความสุขสบายมากที่สุด และเมื่อเข้าสู่ระยะเบ่งจึงจัดท่าทางการนอนในลักษณะดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการนอนในท่าดังกล่าวจะทำให้ช่องทางคลอดเปิดกว้าง การเคลื่อนตัวของทารกในครรภ์เกิดขึ้นได้ดี ผู้คลอดไม่รู้สึกเมื่อยล้า และสามารถออกแรงเบ่งได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการท่าคลอดทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบัน ที่กล่าวว่า การจัดการในระยะคลอดควรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้คลอด เพื่อให้ผู้คลอดเกิดความสุขสบายมากที่สุด และท่าที่ส่งเสริมให้การคลอดสามารถดำเนินได้ดีที่สุดคือ ท่าศีรษะสูง เข่าแยกกันลอยและลำตัวโน้มไปด้านหน้า จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนตัวของทารกตามแนวช่องทางคลอดได้ดีขึ้น การไหลเวียนของเลือดบริเวณรกดีขึ้น ทารกได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ ในทางการปฏิบัติส่วนใหญ่พบว่า จะให้ผู้คลอดนอนหงายชันเข่า หรืออยู่ในท่าขบนิ้ว (lithotomy) (เจียรนีย์, 2539; พรทิพย์, 2539) ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า มารดาที่นอนในท่าศีรษะสูงหรือท่านั่ง ประสิทธิภาพในการทำงานของมดลูกสูงกว่ามารดาที่นอนหงายหรือตะแคง ซึ่งมีผลต่อการเปิดขยายของปากมดลูก การเคลื่อนตัวของทารก ทำให้ใช้เวลาในการคลอดน้อยลง และพบว่ามารดาที่นอนศีรษะสูงจะมีความทนต่อระยะคลอดได้ดีกว่า (ดุชฎีวรรณ, 2540)

ส่วนการเตรียมความพร้อมด้วยการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก ซึ่งตามแนวคิดทางการแพทย์และการพยาบาลในปัจจุบันกล่าวว่า การเตรียมและทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพื่อช่วยลดจำนวนเชื้อแบคทีเรีย ป้องกันการติดเชื้อ หรืออักเสบของแผลบริเวณฝีเย็บ (ดุชฎีวรรณ, 2540) ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผดุงครรภ์โบราณส่วนใหญ่ไม่ได้ทำความสะอาด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคุ้นเคยตามประเพณีการคลอดที่ปฏิบัติมานาน และความคิดที่ว่า การคลอดเป็นเรื่องธรรมชาติที่ต้องมีสารคัดหลั่งออกมา การเช็ดด้วยผ้าที่สะอาดเป็นวิธีที่ช่วยให้ช่องคลอดสะอาด และยังคงสะดวกในการดูช่องคลอด นอกจากนี้ ผดุงครรภ์โบราณส่วนหนึ่งไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาจทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดเชื้อ และอันตรายของการติดเชื้อเข้าสู่ช่องทางคลอด

สำหรับการงดน้ำและอาหารเมื่ออาการเจ็บครรภ์ดีขึ้นและใกล้คลอด อาจเนื่องจากผดุงครรภ์โบราณมีความเชื่อที่ว่า อาจทำให้ทารกสำลักน้ำและเกิดอันตรายกับเด็กได้ ซึ่งความเชื่อนี้เกิดจากประสบการณ์การทำคลอดที่ผ่านมา ที่พบว่าเมื่อให้ผู้คลอดกินน้ำเด็กที่คลอดออกมาจะหายใจไม่ดี

นอกจากนี้ การให้การดูแลของผดุงครรภ์โบราณมีการสร้างกำลังใจแก่ผู้คลอด โดยการว่าคาถา ให้กินน้ำมนต์ ซึ่งผ่านการสวดมนต์ขอพรจากพระเจ้าแล้วนั้น อาจเกิดจากพื้นฐานความเชื่อของมุสลิม ซึ่งความเชื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติของบุคคล โดยความเชื่อส่วนใหญ่มักจะได้รับการถ่ายทอดมาในรูปแบบของ ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา ที่เป็นเสมือนระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกที่ดี โดยอิสลามเชื่อว่า ชีวิตของแต่ละคนพระเจ้าเป็นผู้กำหนดและประทานอายุมาให้ ความเป็นไปต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งหมดส่วนมากมาจากพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าทั้งสิ้นโดยเฉพาะในเรื่องของความเจ็บป่วย มุสลิมจำเป็นต้องมอบหมายอำนาจการหายป่วยยังองค์อัลเลาะห์เพียงองค์เดียวเท่านั้น (มูรีด, 2542) หากได้ระลึกถึงพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า และการให้การรักษาโดยการอ่านซูเราะห์หรืออาเยฮ์จากอัลกุรอาน หรือการอ่านดุอาห์ของท่าน หรืออีกนัยหนึ่งคือ การว่าคาถาวิงวอนด้วยความบริสุทธิ์ใจ จะสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงกำหนดการณ์ต่างๆที่ทรงกำหนดได้ และการระลึกถึงอัลเลาะห์จะทำให้เพิ่มความเมตตาและหายจากความไม่สบายหรือเจ็บป่วยได้ (จารูณี, 2540) ดังนั้นการว่าคาถาและให้กินน้ำมนต์ ซึ่งผ่านการสวดมนต์ขอพรจากองค์อัลเลาะห์แล้วนั้น เป็นการกระทำตามความเชื่อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ก่อให้เกิดกำลังใจที่ดีแก่ผู้คลอดได้ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ลีนา (2535) ที่พบว่า ในขณะที่คลอดผดุงครรภ์โบราณจะอ่านดุอาห์เป็นการวิงวอนขอพรต่อพระเจ้าอัลเลาะห์ตลอดเวลา สร้างความอบอุ่นใจแก่ผู้คลอดและญาติได้อย่างมาก

ในขณะนี้ผดุงครรภ์โบราณสร้างกำลังใจแก่ผู้คลอดด้วยการ ให้ญาติอยู่ด้วย ซึ่งการดูแลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบันที่กล่าวว่า การให้การสนับสนุนทางสังคมที่ดี มีผลต่อการปรับตัวในการเผชิญความเครียด และสามารถเผชิญภาวะวิกฤติได้ดีขึ้น (พิริยา, 2543) เช่นการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลแวดล้อมในระยะคลอด ซึ่งได้แก่สามี หรือผู้ใกล้ชิด เช่น มารดาและเพื่อนสนิท จะทำให้ผู้คลอดรู้สึกว่าจะไม่ถูกทอดทิ้ง และจะได้รับการประคับประคองช่วยเหลือ และให้ข้อมูลต่างๆที่ต้องการ จะช่วยให้ความเครียดวิตกกังวลลดลง รู้สึกผ่อนคลายและเกิดกำลังใจที่ดี สามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ได้ดีขึ้น ช่วยลดระยะเวลาคลอดได้ (เจียรนัย, 2544) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของไชยหงษ์ (2538), พัฒณี (2542), ลีนา (2535) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์มุสลิมเลือกคลอดที่บ้าน เนื่องจากในขณะที่เจ็บครรภ์คลอดจะได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากมารดาหรือญาติที่ใกล้ชิดตลอดเวลา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวีรวรรณ (2540) ที่ศึกษาผลของการสนับสนุนจากสามีต่อ

พฤติกรรมความเจ็บปวดและระดับความเจ็บปวดในระยะปากมดลูกเปิดเร็วของหญิงครรภ์แรก พบว่ากลุ่มมารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากสามี คะแนนพฤติกรรมความเจ็บปวดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสามี

2.2 ระยะที่ 2 เริ่มตั้งแต่ผู้คลอดเบ่งจนกระทั่งเด็กคลอด ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่าหญิงมุสลิมที่คลอดกับผดุงครรภ์โบราณได้รับการดูแลด้วยการ สอนวิธีการเบ่ง การดันท้องว่าคาถา และกดมีเย็บ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

การสอนวิธีการเบ่ง โดยการให้ผู้คลอดเบ่งยาวๆ เหมือนเบ่งอุจจาระ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่งเป็นมารดาครรภ์แรก ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจจะขาดความรู้และขาดประสบการณ์การเบ่งคลอด และอาจเกิดจากประสบการณ์การทำคลอดของผดุงครรภ์โบราณที่มักพบว่า ลักษณะการเบ่งดังกล่าว จะช่วยให้ทารกเคลื่อนตัวลงในช่องคลอดได้ดี และสามารถคลอดได้สำเร็จเร็วขึ้น ซึ่งการให้การดูแลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดทางการพยาบาลในปัจจุบัน ที่กล่าวว่า การเบ่งมีความสำคัญต่อการคลอดในระยะที่ 2 มาก ควรแนะนำเกี่ยวกับการเบ่งเพื่อให้ผู้คลอดสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง สิ่งที่ควรแนะนำในการเบ่งคือ วิธีการเบ่งที่ถูกต้องและระยะเวลาที่เหมาะสมในการเบ่ง (พรทิพย์, 2539) โดยสอนให้ผู้คลอดเบ่งลักษณะเหมือนการเบ่งอุจจาระ เมื่อมดลูกหดตัวให้สุดลมหายใจเข้าเต็มที่แล้วกลั้นหายใจเบ่งลงด้านล่าง ขณะเบ่งไม่ขยับกันไปมา เพราะจะทำให้กล้ามเนื้อของเชิงกรานหดตัวเป็นการขัดขวางการเคลื่อนตัวของทารกได้ (สังวาลย์, 2539)

ส่วนวิธีการดันท้องสามารถอธิบายได้ว่า เป็นการเพิ่มแรงดันจากภายนอก ที่สามารถทำให้เด็กในท้องเคลื่อนตัวลงมาได้เร็วขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวขัดแย้งกับแนวคิดทางการแพทย์และการพยาบาลในปัจจุบัน ที่พบว่าการกระทำดังกล่าว อาจทำให้เกิดภาวะมดลูกแตกที่เป็นอันตรายแก่ผู้คลอดได้ (พิริยา, 2540)

ในขณะที่ผู้คลอดเบ่งผดุงครรภ์โบราณจะว่าคาถาเพื่อให้เด็กออกง่าย อาจเนื่องมาจากความเชื่อของผดุงครรภ์โบราณส่วนใหญ่เชื่อเกี่ยวกับการใช้คาถา ซึ่งเชื่อว่าการใช้คาถาขอพรจากองค์อัลเลาะห์จะช่วยให้คลอดง่าย เชื่อว่าจะช่วยให้แม่และลูกปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของละม่อม (2536) และศรีสมร (2538) ที่พบว่า หญิงมุสลิมที่คลอดที่บ้านส่วนใหญ่เชื่อว่าการว่าคาถาจะช่วยให้คลอดง่ายปลอดภัย ป้องกันความเจ็บปวด และอีกเหตุผลที่สำคัญคือเชื่อว่าเป็นการปลดปล่อยสิ่งชั่วร้ายที่มีอยู่ในตัวออก

การกดมีเย็บขณะคลอด อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำคลอดของผดุงครรภ์โบราณ ที่พบว่า การปล่อยให้เด็กออกตามธรรมชาติ จะทำให้เกิดการฉีกขาดของช่องคลอดได้มาก ประกอบกับวิธีการทำคลอดของผดุงครรภ์โบราณ จะไม่มีการตัดหรือกรีดยางของคลอด ดังนั้น การใช้ผ้าประคองบริเวณปากช่องคลอดจึงลดแรงดันในขณะที่เด็กคลอด สามารถลดการ

ฉีกขาดได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าว สอดคล้องกับการปฏิบัติทางการแพทย์และการพยาบาลในปัจจุบัน ที่มีการใช้ผ้าก๊อชประคองบริเวณฝีเย็บขณะเด็กคลอดเพื่อป้องกันการฉีกขาด แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดทางการแพทย์ยังระบุว่า ตามปกติในการคลอดฝีเย็บและช่องคลอดจะมีการฉีกขาดได้ ทั้งนี้การฉีกขาดจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ กระบวนการคลอดและผู้ทำคลอด การกรีดฝีเย็บที่ถูกต้องและการช่วยคลอดที่เหมาะสม สามารถลดอันตรายจากการตกเลือดที่เกิดจากการฉีกขาดของช่องทางคลอดได้ (ฐิติพร, 2540) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวแตกต่างจากผลการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่าการดูแลของผดุงครรภ์โบราณในระยะนี้จะไม่มีการกรีดฝีเย็บ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สีน่า (2535), และอารีรัตน์ (2542) ที่พบว่าการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณที่บ้านจะไม่มีการกรีดฝีเย็บ และเหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่งที่หญิงมุสลิมนิยมไปคลอดกับผดุงครรภ์โบราณ เนื่องกลัวการกรีดฝีเย็บ และกลัวภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการกรีดฝีเย็บ

2.3 ระยะที่ 3 นับเริ่มตั้งแต่ทารกคลอดจนกระทั่ง รกคลอด ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผดุงครรภ์โบราณให้การดูแลในระยะนี้ โดยการคลึงมดลูก กดท้องน้อย และว่าคาถา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การคลึงมดลูกเป็นการกระตุ้นการหดตัวของมดลูก เพื่อช่วยให้เกิดการขับสิ่งที่อยู่ในโพรงมดลูกออกมา ส่วนการใช้มือกดท้องน้อยเป็นการเพิ่มแรงดันจากด้านนอกที่ช่วยดันรกให้ออกมา ซึ่งวิธีการดังกล่าวคล้ายกับการทำคลอดรกแบบ โมดิฟาย เครดี แมนูเวอ์ (Modifide crede maneuver) ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบัน (ดุชะฎิรารณ, 2540) นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อเกิดปัญหาการคลอดรกล่าช้า การว่าคาถาและให้กินน้ำมันดี จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ผดุงครรภ์โบราณกระทำห้ ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาที่ส่งผลให้เพิ่มกำลังใจและความมั่นใจแก่ผู้คลอด

2.4 ระยะที่ 4 เป็นการดูแลภายหลังจากทารกและรกคลอด ก่อนเข้าสู่ระยะอยู่ไฟ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การดูแลแบ่งได้สองลักษณะคือ การดูแลลูกและการดูแลแม่ ซึ่งการให้การดูแลลูกเริ่มต้นด้วยการ กระตุ้นให้ลูกร้อง ตัดสายสะดือ อาบน้ำให้ลูก และขอพรจากพระเจ้าให้ลูก ส่วนการดูแลแม่ประกอบด้วย การนวดกายและอาบน้ำสมุนไพรให้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การกระตุ้นให้ลูกร้อง โดยการจับทารกคว่ำหน้าใช้มือหรือลูกสูบยางแดงดูดเสมหะ และเมื่ออกออกจากจุมก เป็นการกระทำเพื่อกระตุ้นให้เด็กหายใจ และให้ทางเดินหายใจของเด็กโล่งเด็กสามารถหายใจได้สะดวกขึ้น ซึ่งการดูแลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางการแพทย์และพยาบาลในปัจจุบัน ที่เมื่อเด็กคลอดจะทำการดูดเสมหะออกจากปากหรือจุมกโดยใช้ลูกสูบยางแดง เพื่อป้องกันการสำลักน้ำคร่ำและให้เด็กสามารถหายใจได้สะดวก (พรทิพย์, 2539) หลังจากนั้นผดุงครรภ์โบราณจะผูกและตัดสายสะดือ ซึ่งมักจะรอให้รกคลอดออกมาก่อน ทั้งนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่าเด็กจะช่วยเรียกให้รกออกมา หรือความเชื่อว่าการตัดสายสะดือก่อนรกคลอด อาจทำให้รกบิบนนี้ ซึ่งจะทําให้ผู้คลอดหายใจไม่ออกและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิตได้

โดยความเชื่อดังกล่าว อาจเกิดจากการขาดอุปกรณ์ที่ใช้หนีบสายสะดือ หากตัดสายสะดือ อาจจะทำให้สายสะดือหลุดกลับเข้าไปในช่องคลอด ซึ่งแตกต่างกับแนวคิดทางการแพทย์และการพยาบาลแผนปัจจุบัน ที่เมื่อทารกคลอดแล้วจะตัดสายสะดือแยกทารกออกมา เพื่อป้องกันการไหลย้อนกลับของเลือดกลับไปยังรก(สังวาลย์, 2539) สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ตัดสายสะดือที่นิยมใช้ใบมีดเล็กเล่มใหม่ ซึ่งวางขายที่ร้านขายของและไม่เคยผ่านการใช้งานใดๆมาก่อน เมื่อมีคนคลอดจะให้บุคคลในบ้านไปซื้อและนำมาตัดสายสะดือ ทั้งนี้เป็นเพราะคิดว่าสะอาดและปลอดภัย ซึ่งความเชื่อดังกล่าว อาจเกิดจากการที่ผดุงครรภ์โบราณและผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการติดเชื้อ การป้องกันและอันตรายจากการติดเชื้อ เช่น การติดเชื้อบาดทะยักจากการที่ใช้อุปกรณ์ที่ไม่สะอาด ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่พบได้ในการคลอดกับผดุงครรภ์โบราณ โดยจากการรวบรวมสถิติการป่วยจากโรคบาดทะยักแรกเกิดของจังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ 2542 - 2544 พบว่าผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลมีจำนวน 3 ,2 และ 2 คนตามลำดับ และจากรายงานการสอบสวนโรคเฉพาะรายของผู้ป่วยเหล่านี้ พบว่าทุกรายคลอดกับผดุงครรภ์โบราณที่บ้าน ตำแหน่งของแผลที่สงสัยว่าติดเชื้อคือ บริเวณสะดือ โดยมีผลมาจากได้รับการตัดสายสะดือด้วยอุปกรณ์ที่ไม่สะอาด เช่น ใบมีดโกนเล่มใหม่ หรือกรรไกรที่ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อ รวมถึงการดูแลสะดือที่ไม่ถูกต้อง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศุภกาญจน์ (2536 อ้างตามแวสะลาเมาะ, 2538) ที่ศึกษาข้อมูลโรคบาดทะยักเด็กแรกเกิดที่รับไว้ในโรงพยาบาลปัตตานีเป็นเวลา 5 ปี พบว่า เด็กที่ติดเชื้อบาดทะยักส่วนใหญ่คลอดที่บ้านกับผดุงครรภ์โบราณ ที่ไม่ผ่านการอบรมและไม่ได้ฆ่าเชื้อเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสายสะดือ

หลังจากตัดสายสะดือผดุงครรภ์โบราณจะอาบน้ำให้ลูก เป็นการทำความสะอาดร่างกาย เนื่องจากในขณะคลอดร่างกายเด็กสัมผัสกับสารคัดหลั่งต่างๆ เช่น เลือด น้ำคร่ำ หรือเด็กบางรายอาจมีไขติดยออกมา การอาบน้ำให้จะช่วยทำให้ร่างกายเด็กสะอาดขึ้น และเป็นการปฏิบัติตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม ที่เน้นเรื่องการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะความสะอาดของร่างกาย (ศรีสมร, 2538; อีสมาแอและคณะ, 2535) ภายหลังจากทารกได้รับการทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว ผดุงครรภ์โบราณจะส่งเสริมให้เด็กได้รับการทำพิธีอาซานและอิกกอมัต ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องกระทำตามบทบัญญัติทางศาสนา ซึ่งกล่าวไว้ว่า เมื่อทารกคลอดออกมาแล้วสิ่งที่พ่อแม่พึงกระทำคือ การอาซานและอิกกอมัต (เสาวนีย์, 2535) การทำพิธีดังกล่าวจะให้สามีของผู้คลอดหรือผู้มีความรู้ทางศาสนาเป็นผู้กระทำโดยจะทำพิธีอาซาน (พุดกรอกหูด้านขวา) และอิกกอมัต (พุดกรอกหูด้านซ้าย) แก่เด็กทารกเพศชายและอิกกอมัตแก่ทารกเพศหญิง ซึ่งการกล่าวจะเป็นภาษาอาหรับมีความว่า 1) องค์อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่ องค์อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่ 2) ข้าขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากองค์พระอัลเลาะห์ 3) ข้าขอปฏิญาณว่า นบีมุฮัมมัดเป็นทูต

ของพระองค์ 4) จงละหมาดเกิด 5) ไม่มีอำนาจและพลังใดๆ นอกจากองค์อัลเลาะห์เท่านั้น
 6) ท่านทั้งหลายจงสู้ชัยชนะกันเกิด (การไม่ทำความผิด) 7) อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่ อัลเลาะห์ผู้ยิ่งใหญ่
 8) ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากองค์อัลเลาะห์ ซึ่งการกล่าวอาซานหมายถึง การป่าวประกาศให้รู้
 หรือให้ทราบว่ถึงเวลาละหมาดแล้ว นอกจากนั้นยังเป็นการเชิญชวนให้ละหมาด ส่วน อิกกอมัต
 เป็นการกล่าวให้ทราบว่าการละหมาดกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว ซึ่งคำกล่าวอิกกอมัตนั้นเหมือนกับกา
 รกล่าวอาซาน ต่างกันเพียงเป็นการกล่าวเพียงเดียวและเพิ่มประโยคที่ว่า การละหมาดได้เริ่มขึ้นแล้ว
 2 ครั้ง (ศรีสมร , 2538; เสาวนีย์, 2535; อิสมาแอและคณะ, 2535) ดังนั้น การที่ผดุงครรภ์โบราณ
 สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กแรกคลอดได้รับการทำพิธีดังกล่าว จึงเป็นการส่งเสริมให้ได้ทำตาม
 วัฒนธรรมตามหลักศาสนา อันจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีแก่ผู้คลอดและครอบครัว เนื่องจากถือว่าเป็น
 ศิริมงคลแก่เด็กแรกคลอด ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของไชยหงษ์(2538),
 พัฒน์(2542), ลีนา(2535),วันเต็ม(2543)และอารีรัตน์(2542) ที่พบว่าเหตุผลหลักที่หญิงมุสลิม
 เลือกคลอดที่บ้านกับผดุงครรภ์โบราณคือ การที่บุตรได้ทำพิธีอาซานและอิกกอมัต

ส่วนการดูแลแม่ ด้วยการนวดตัวและการอาบน้ำสมุนไพรให้ โดยการนวดตัวของ
 ผดุงครรภ์โบราณจะใช้น้ำมันทาบริเวณผิวหนัง ใช้มือกดน้ำหนักลงบนส่วนต่างๆของร่างกาย โดย
 เริ่มจาก หน้าท้อง ศีรษะ ลำตัว แขน ขา และเต้านม สามารถอธิบายได้ว่า การนวดบริเวณ
 หน้าท้อง เป็นการกระทำเพื่อกระตุ้นการหดตัวของมดลูก ทำให้สามารถขับเลือดออกจาก
 ช่องคลอดได้ดีขึ้น การนวดศีรษะ จะช่วยให้ผู้คลอดไม่ปวดศีรษะ การนวดลำตัว แขน ขา
 เป็นการนวดเพื่อให้กล้ามเนื้อที่เกิดการเกร็งจากกระบวนการคลอดผ่อนคลาย ส่วนการนวดเต้านม
 เป็นการนวดเพื่อกระตุ้นให้น้ำนมไหลดีขึ้น ซึ่งการนวดของผดุงครรภ์โบราณ อาจสืบเนื่องมาจาก
 การรับรู้ว่ในระยะคลอดผู้คลอดต้องผ่านภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดย
 เฉพาะด้านร่างกายที่เห็นได้ชัดคือ การเกิดการหดเกร็งของกล้ามเนื้อที่เกิดจากการเจ็บครรภ์คลอด
 ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สุขสบายแก่ผู้คลอด ดังนั้น การนวดตัวของผดุงครรภ์โบราณ จึงเป็นการ
 กระทำเพื่อช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต และคลายกล้ามเนื้อที่เกร็ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
 การนวดไทยที่กล่าวว่า การนวดเป็นวิธีการที่นิยมทำเพื่อผ่อนคลายความเครียด บรรเทาอาการ
 ปวดเมื่อย รวมถึงบำบัดโรคและบำรุงสุขภาพมาแต่โบราณ นอกจากนั้น การนวดทำให้เกิดความ
 อบอุ่น ขจัดความเครียด และเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้นวดและผู้รับนวด (สุเทพ, 2541)
 ส่วนการนวดเต้านมสามารถอธิบายตามแนวคิดที่ว่า การนวดที่ใช้แรงพอสมควรกดบริเวณเต้านม
 และหัวนมจะไปกระตุ้นเส้นประสาทบริเวณหัวนมและลานนมผ่านประสาทรับความรู้สึก ไปสู่สมอง
 เกิดการยับยั้งการหลั่ง สารยับยั้งโพรแลคติน (prolactin inhibitory factor) ทำให้ต่อมพิทูอิทารี
 (pituitary) หลั่งโพรแลคติน (prolactin) มากขึ้น เพื่อสร้างน้ำนมและขณะเดียวกันจะกระตุ้นให้
 เกิดการหลั่งของออกซีโตซิน (oxytocin) ซึ่งทำให้เกิดการหดตัวของเซลล์ในท่อน้ำนม ทำให้

เกิดการไหลของน้ำนม(สังวาลย์, 2539) ส่วนการอาบน้ำสมุนไพรภายหลังจากคลอดเสร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากในระยะคลอด ผู้คลอดมีสารคัดหลั่งต่างๆและเลือดจำนวนมากออกจากโพรงมดลูก และจากการที่ใช้น้ำมันทานวดทั่วร่างกาย ก่อให้เกิดความไม่สุขสบายแก่ผู้คลอด เพื่อให้ผู้คลอดร่างกายสะอาด และสุขสบายมากขึ้นผดุงครรภ์โบราณจึงอาบน้ำให้ ส่วนการใช้น้ำอุ่นที่ผ่านการต้มโดยใส่สมุนไพรชนิดต่างๆ เช่น ข่า ตะไคร้ หัวไพล ใบขมิ้นนั้น สามารถอธิบายได้ว่า น้ำอุ่นจะช่วยเพิ่มอุณหภูมิของร่างกายทำให้ระบบการไหลเวียนของเลือดดีขึ้น ส่งผลให้กล้ามเนื้อคลายตัวลงได้ ส่วนการผสมสมุนไพรลงในน้ำอุ่น ทั้งนี้อาจเกิดจากการอาบน้ำสมุนไพร เป็นวิธีการรักษาด้วยสมุนไพรแบบหนึ่งที่นิยมใช้กันมาแต่โบราณ โดยการต้มน้ำให้เดือดแล้วใส่สมุนไพรลงไปทิ้งให้เดือดสักครู่ แล้วนำมาผสมน้ำอาบ ซึ่งมีผลให้หลอดเลือดขยายตัวกล้ามเนื้อและเส้นประสาทถูกกระตุ้นให้ตื่นตัวกระฉับกระเฉง โดยสมุนไพรที่นำมาต้มนั้น มีสรรพคุณตามสมบัติของสมุนไพรนั้นๆ (พัชรี, 2544) เมื่อพิจารณาสรรพคุณของสมุนไพรที่ผดุงครรภ์โบราณใช้พบว่า ข่า หัวไพล มีสรรพคุณช่วยลดอาการปวดเมื่อย ลดการตึงตัวของกล้ามเนื้อ และกลิ่นหอมของสมุนไพรเหล่านี้มีสรรพคุณช่วยดับกลิ่นคาวได้ (ผะอบ, 2542) ดังนั้นการให้การให้ผู้คลอดอาบน้ำต้มสมุนไพร จึงสามารถช่วยให้ผู้คลอดเกิดความสุขสบาย ลดอาการปวดเมื่อยที่เกิดในระยะคลอด สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้เร็วขึ้น

3. ความรู้สึกของหญิงมุสลิมต่อการได้รับการดูแลในระยะคลอดจากผดุงครรภ์โบราณ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกรายเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ในระยะคลอดซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤติที่ผู้คลอดต้องเผชิญ ก่อให้เกิดความเครียดกลัว วิตกกังวลได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ต้องเผชิญกับภาวะการเจ็บครรภ์ที่มีความรุนแรง (Reeder et al, 1997) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้คลอดสามารถผ่านภาวะเจ็บครรภ์และกระบวนการคลอดที่เกิดขึ้น โดยเกิดผลกระทบและภาวะแทรกซ้อนที่น้อยที่สุด การให้การดูแลผู้คลอด โดยการปฏิบัติอย่างนุ่มนวล การเฝ้าดูบ่อยๆ การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการคลอด และการได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้คลอดเกิดความรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย อบอุ่นใจได้ (ศุภฎีวรรณ, 2540) นอกจากนี้ยังพบว่าการได้รับการดูแลเพื่อส่งเสริมการคลอด โดยการจัดสถานที่คลอดให้มีลักษณะคล้ายบ้าน มีความเป็นส่วนตัวจะช่วยให้ผู้คลอดรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย รวมถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดี เช่น การมีญาติหรือบุคคลใกล้ชิด คอยให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จะช่วยให้ผู้คลอดคลายความวิตกกังวล ความเครียดที่เกิดขึ้น สามารถเผชิญความเจ็บปวดได้ดีขึ้น และส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อการคลอด (เจียรนัย, 2544) ดังนั้น

การให้การดูแลอย่างใกล้ชิดของผดุงครรภ์โบราณ โดยการเฝ้าดูแลตลอดเวลา พุดคุยให้กำลังใจ และให้การช่วยเหลือเพื่อคลายปวด รวมถึงการได้คลอดที่บ้านของตนเอง และการได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ เช่น ให้อาหารเฝ้าได้ตลอดเวลา สามารถกระทำการต่างๆ ตามความต้องการ และผดุงครรภ์โบราณสามารถกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความเชื่อได้ จึงส่งผลให้ผู้คลอดเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไชยหงษ์ (2538), ลีนา (2535), วันเต็ม (2542), อารีรัตน์ (2538) ที่พบว่าหญิงมุสลิมเลือกคลอดที่บ้านกับผดุงครรภ์โบราณ เพราะรู้สึกอบอุ่น ได้อยู่ใกล้ชิดญาติตลอดระยะเวลาคลอด

ส่วนการที่ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 ราย เกิดความรู้สึกในลักษณะ ดีใจ ภูมิใจ สามารถอธิบายได้ตามแนวคิดการดูแลที่กล่าวว่า การดูแลที่มีศีลธรรม ซึ่งผู้ดูแลจะรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของผู้รับการดูแล มองเห็นชีวิตของผู้รับการดูแลมีคุณค่า แสดงออกถึงความเข้าใจในความรู้สึกของผู้รับการดูแล จะส่งผลต่อประสบการณ์ความรู้สึกของผู้ได้รับการดูแล ให้เกิดความรู้สึกภูมิใจต่อการได้รับการดูแล (สมจิตร, 2543) ดังนั้นการที่ผดุงครรภ์โบราณให้การดูแล โดยคำนึงถึงความมีศักดิ์ศรี และเห็นคุณค่าในความเป็นบุคคล ให้การดูแลที่เท่าเทียมกัน มีความเข้าใจในความรู้สึก ความเชื่อของแต่ละบุคคล ให้การดูแลเต็มความสามารถ และไม่เกิดอันตรายกับผู้คลอดและเด็ก จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกในลักษณะของความภูมิใจ ดีใจ

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลทุกรายรู้สึก พอใจ และประทับใจต่อการให้การดูแลของผดุงครรภ์โบราณ ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดการดูแล ที่กล่าวว่า การดูแลเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับการดูแล โดยมีความรู้สึกด้านอารมณ์ที่ตรงกันระหว่างผู้ให้และรับการดูแล เกิดความเข้าใจในความเป็นปัจเจกบุคคลของแต่ละคน รวมถึงเป็นการป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดกับผู้รับการดูแล (สมจิตร, 2543) ทั้งนี้รูปแบบของการดูแลเป็นคุณลักษณะธรรมชาติประจำตัวของมนุษย์ และความสามารถในการดูแลของแต่ละบุคคล รวมถึงความมีศีลธรรม เช่น การเคารพในศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล การเห็นชีวิตของคนอื่นมีคุณค่า มีความสำคัญ เป็นการแสดงออกด้านอารมณ์ เช่น ความเมตตา สงสาร เห็นใจ เข้าใจในความรู้สึกของบุคคลภายใต้สถานการณ์นั้นๆ ให้ความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับการดูแล จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสาร ความรู้สึก ความเชื่อ ซึ่งจากการดูแลในรูปแบบดังกล่าวจะมีผลต่อการตอบสนองของร่างกายโดยตรง เช่น สามารถบรรเทาความเจ็บปวด ความไม่สุขสบาย และจากผลต่อร่างกายจะส่งผลต่อจิตใจ ที่ทำให้รู้สึก พึงพอใจ มั่นใจในความปลอดภัย มีความหวัง และส่งผลต่อประสบการณ์ความรู้สึกของผู้รับการดูแลในลักษณะของความพึงพอใจ มั่นใจ (พะยอม, 2539; สมจิตร, 2540) ดังนั้น การให้การดูแลของผดุงครรภ์โบราณที่ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องขณะให้การดูแล เข้าใจความรู้สึกและตอบสนองความต้องการผู้คลอด

ได้ตรงความต้องการ และนอกจากนี้การดูแลที่ได้รับยังสอดคล้องกับ วัฒนธรรม ความเชื่อ
วิถีชีวิตและหลักศาสนา เช่น การที่บุตรได้ทำอาชานและอิกกอมัต หรือการว่าคาถาเพื่อปิดเป่า
สิ่งชั่วร้ายให้ปลอดภัย จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกพอใจ ประทับใจกับการดูแลที่ได้รับ
ผลจากการศึกษาครั้งนี้ คล้ายคลึงกับการศึกษาของเชอร์วูด(Sherwood,1995) ซึ่งศึกษาการตอบ
สนองจากการได้รับการดูแลของผู้ป่วย จำนวน 10 คน พบว่า ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกพึงพอใจ
จากการได้รับการดูแลจากพยาบาลอย่างใกล้ชิด